

Equisetaceae

University of Isfahan
Biological science and technology
Department of plant and animal biology
Farzaneh Forouharfar

دم اسبیان

از خویشاوندان سرخسها هستند و در مناطق مرطوب یافت می‌شوند. دم اسبیان اگرچه خویشاوندی چندان نزدیکی با هر دو گروه سرخسها و پنجه گرگیان ندارند، ولی جزء این گروه بزرگ به حساب می‌آیند. البته دم اسبیان شبیه آنها نیستند. دم اسبیان ساقه‌های بندبندی دارند که معمولاً حلقه‌هایی از شاخه‌های ظریف در این بندها مشاهده می‌شود.

گیاه دم اسبی

دم اسب از جمله گیاهان دارویی است که از قدیم در اروپا و چین بکار می‌رفته‌است. در فارسی به آن «دم اسبی»، «دم اسب» نیز می‌گویند. در کتب طب سنتی با نامهای «ذنب الخیل» و «ذنب الفرس» از آن نامبرده شده‌است. دم اسب چون دارای مقدار زیادی سیلیس می‌باشد بنام سیلیس Silica نیز معروف است. دم اسب گیاهی علفی، دائمی، بند بند و ریزوم دار است دارای ساقه هوایی است: ساقه‌ای که به رنگ قرمز است و در اوایل بهار ظاهر می‌شود و ساقه دیگری که به رنگ سبز است و نازا می‌باشد و بعد از ساقه قرمز رشد می‌کند. مصرف طبی دم اسب به ساقه سبز آن محدود می‌شود.

خواص پزشکی گیاه دم اسبی

- گیاه دم اسبی حاوی اسیدپکتیک و گالیک است که از خونریزی جلوگیری می کنند. در واقع این گیاه برای قطع خونریزی بینی، خون در ادرار و خونریزی شدید ماهانه مناسب است.
- گیاه دم اسبی برای معالجه ناراحتی پروستات، عفونت های مجرای ادراری، دفع سنگ کلیه و کیست به کار برده می شود.
- استنشاق بخار دم کرده گیاه دم اسبی، گرفتگی مجرای تنفسی را باز می کند. برای رفع سرفه های خشک، برونشیت، گرفتگی مجرای تنفسی و تب مربوط به سرماخوردگی و آنفلوآنزا، روزی ۲ لیوان دم کرده این گیاه را میل کنید.
- سیلیکای موجود در آن ، باعث تقویت و رشد مو می شود. از طریق ماساژ دادن موها با گیاه دم اسبی می توان از ایجاد موخوره پیش گیری کرد.

رده بندی علمی

فرمانرو: گیاهان

دسته: سرخس تباران

رده: سرخس باریک هاگدان

راسته: Equisetales

تیره: دم اسبیان

سرده ها: دم اسب

Equisetites†

order

Equisetales,

family

Equisetaceae,

genus

Equisetum,

sub-genus

Hippochaetum,

species

Equisetum hippochaetum.

تولید مثل دم‌اسبیان

تولید مثل آن‌ها به وسیله هاگ و سلول‌های جنسی صورت می‌گیرد. هاگ‌ها در کیسه‌های کپسولی شکلی که بعداً به هاگدان نمو می‌یابند، تشکیل می‌شوند. این هاگدان‌ها به نوعی اندام مخروطی ویژه متصل هستند. هر مخروط روی پایه ویژه‌ای قرار دارد که در اوایل بهار ظاهر می‌شود. وقتی هاگدان‌ها رسیده می‌شوند، شکافته شده و توده سبز رنگی از هاگ‌ها در محیط بیرون آزاد می‌شوند؛ که معمولاً با باد به جاهای مختلف پراکنده و پخش می‌شوند. این هاگ‌ها، در محیط مناسب برای رشد، جوانه زده و گیاهان کوچکی پدید می‌آورند. این گیاهان کوچک یاخته‌های جنسی نر و ماده را تولید می‌کنند. این سلول‌ها پس از لقاح به یک دم‌اسبی بالغ تبدیل خواهند شد.

گیاهان این تیره بدون برگ، بدون گل، گاهی اوقات آبرزی و دارای ساقه‌های خزنده و توخالی هستند. این ساقه‌ها بندبند و در قاعده هر بند یک غلاف وجود دارد. دستگاه زایشی این گیاه به صورت مخروط‌هائی در انتهای انشعابات ساقه که شامل چهار هاگدان‌هائی در زیر فلس‌های شش گوش است و یا به صورت منفرد و جداگانه بر روی انشعابات نزدیک به زمین تولید می‌شود. فلس‌های تولید شده (اسپورانژیوفور) که حامل هاگدان‌ها (اسپورانژ) هستند، بر روی پایه‌های کوتاهی مستقر و به رنگ قهوه‌ای روشن دیده می‌شوند.

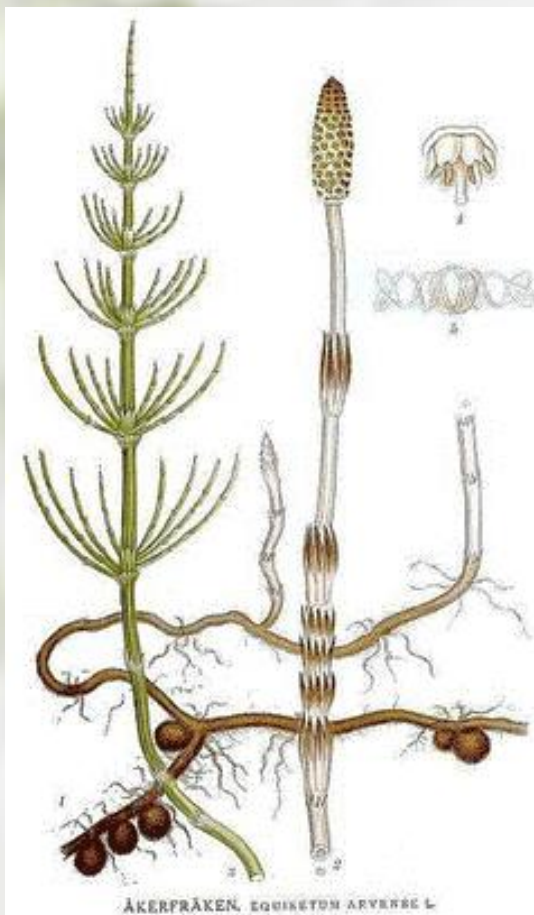
Equisetaceae

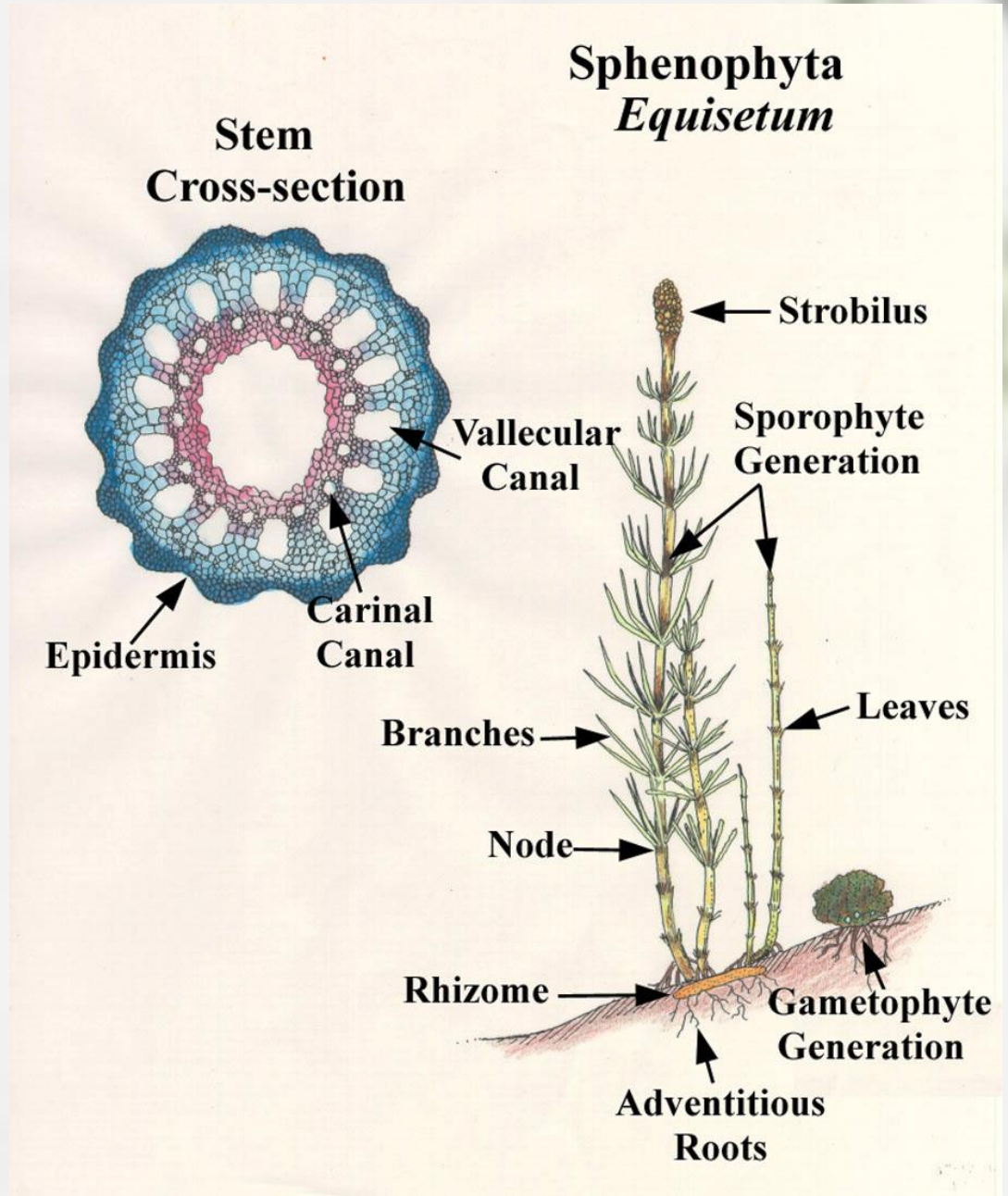
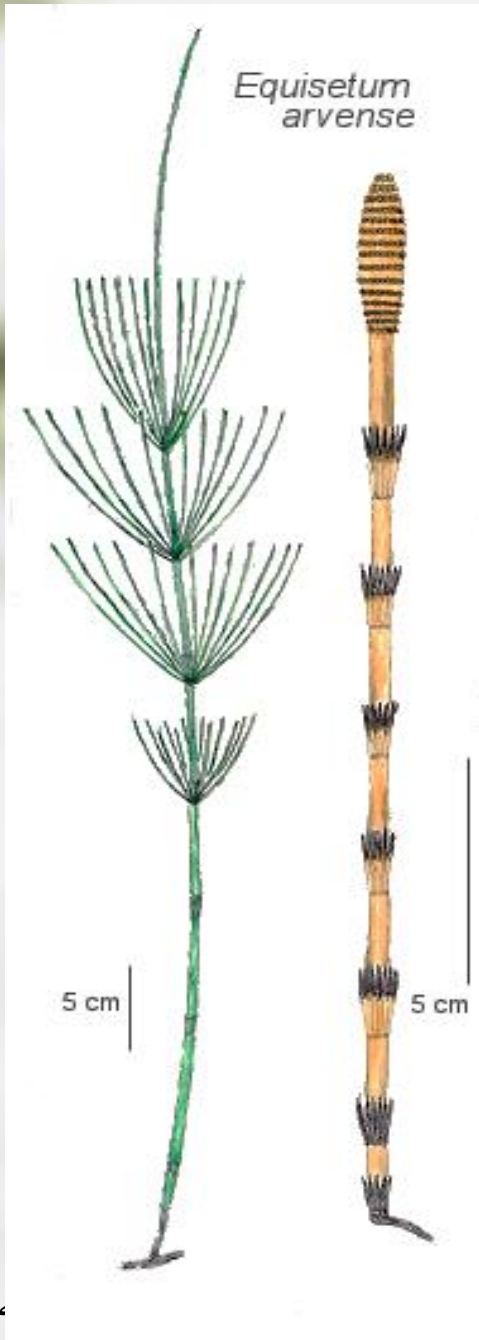
Equisetum

(horsetail)

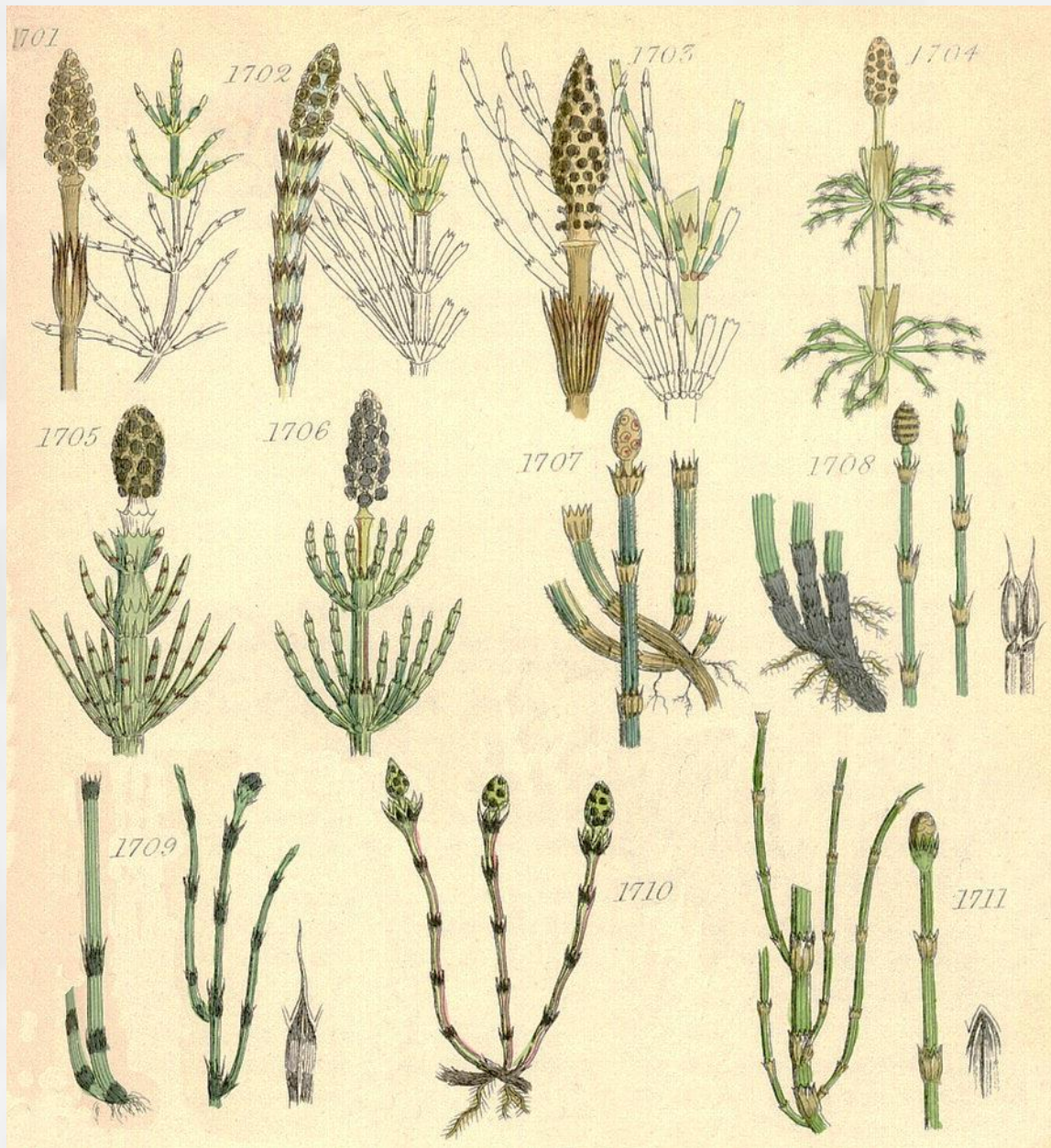
Equisetum arvense

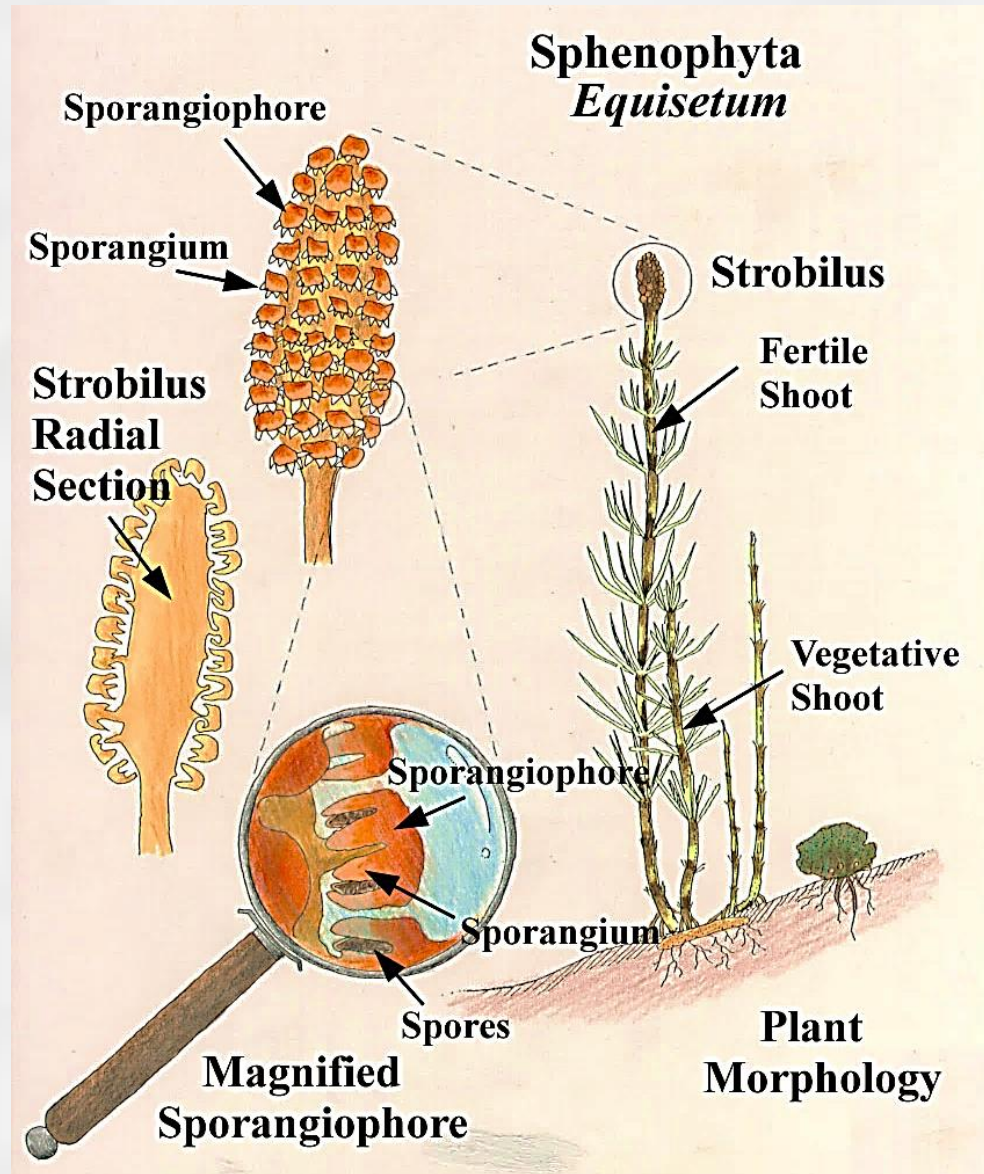

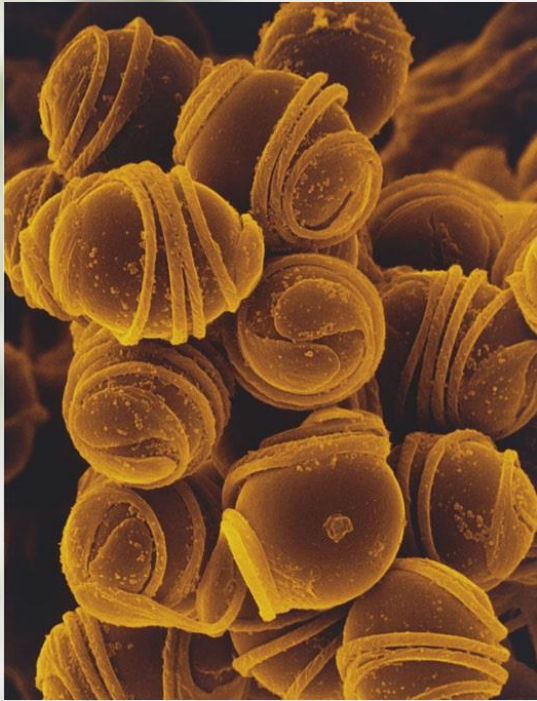
فرزانه فروهر فر

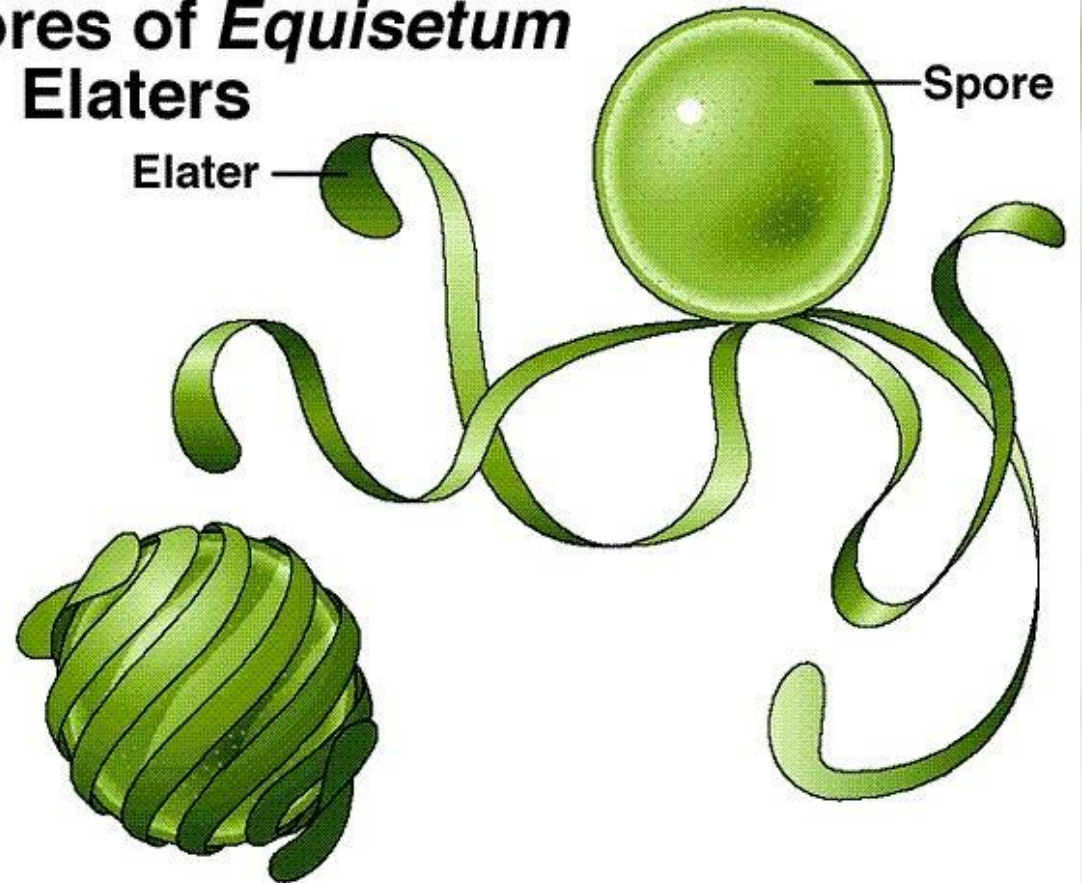

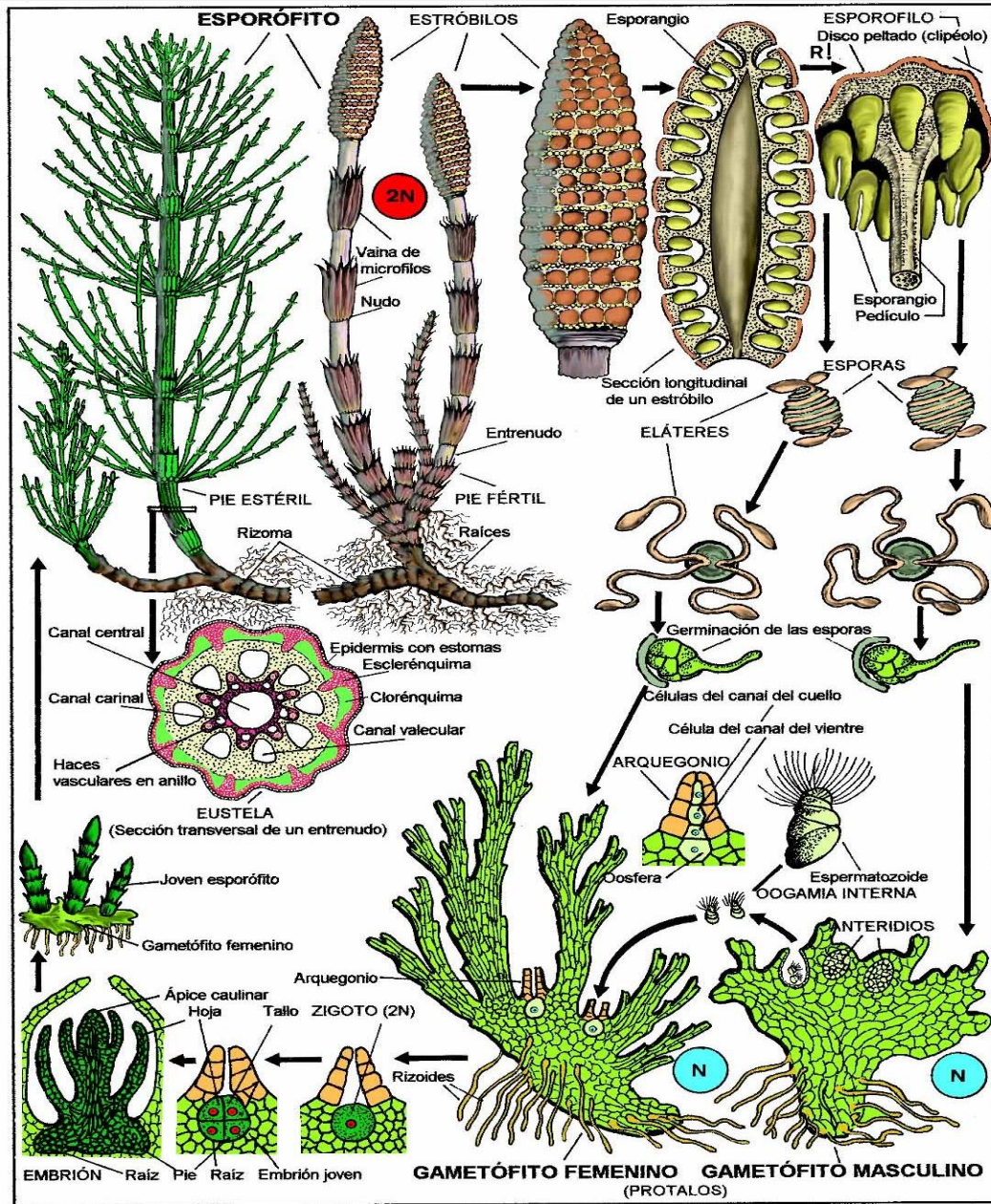
فرزانه فروهر فر

Spores of *Equisetum* and Elaters

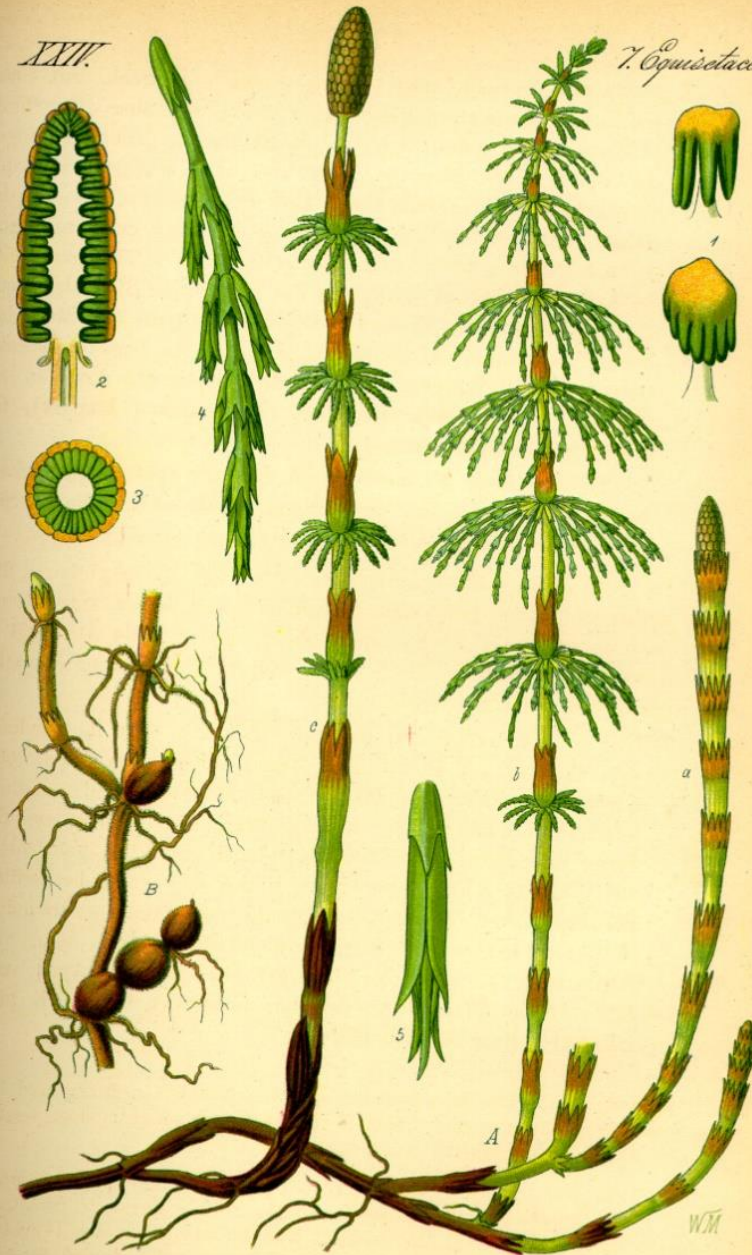

XVII.

7. Equisetaceae.

18. Equisetum pratense Ehrhart. Gair. Schachtelhalm.

فرزانه فروهر فر